

CRNA GORA
UPRAVA ZA STATISTIKU

BROJ I STRUKTURA POSLOVNIH SUBJEKATA
U CRNOJ GORI, 2019. GODINA

Podgorica, mart 2020. godine

SADRŽAJ

1. BROJ POSLOVNIH SUBJEKATA U CRNOJ GORI U 2019. GODINI.....	3
<i>Tabela 1. Aktivni poslovni subjekti po opštinama, uporedo, za 2017. godinu, 2018.godinu i 2019. godinu</i>	<i>3</i>
<i>Grafik 1. Trend kretanja broja aktivnih poslovnih subjekata za odabrane opštine</i>	<i>4</i>
2. STRUKTURA POSLOVNIH SUBJEKATA	4
<i>2.1. Po obliku svojine</i>	<i>4</i>
<i>Tabela 2. Podjela aktivnih poslovnih subjekata po obliku svojine</i>	<i>4</i>
<i>2.2. Po sektorima djelatnosti.....</i>	<i>5</i>
<i>Tabela 3. Podjela aktivnih poslovnih subjekata po sektorima djelatnosti u Crnoj Gori</i>	<i>5</i>
<i>2.3. Po klasi veličine</i>	<i>6</i>
<i>Podjela poslovnih subjekata po klasi veličine</i>	<i>6</i>
<i>Tabela 4. Podjela aktivnih poslovnih subjekata po klasi veličine u Crnoj Gori</i>	<i>6</i>
<i>Grafik 2. Aktivni poslovni subjekti po klasi veličine.....</i>	<i>6</i>
3. METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA STATISTIČKOG BIZNIS REGISTRA (SBR-A)	7

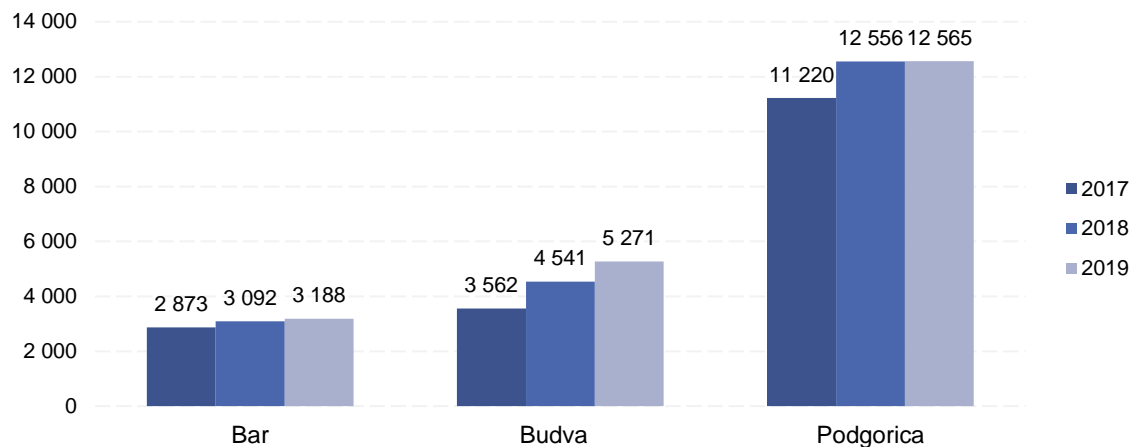
1. BROJ POSLOVNIH SUBJEKATA U CRNOJ GORI U 2019. GODINI

Broj poslovnih subjekata u Crnoj Gori u 2019. godini iznosio je 34 707, što u odnosu na 2018. godinu kad ih je bilo 33 812, izraženo u procentima, predstavlja povećanje od 2,65%.

**Tabela 1. Aktivni poslovni subjekti po opštinama,
2017 - 2019. godina**

Opština	2017		2018		2019	
	Ukupno	u %	Ukupno	u %	Ukupno	u %
Andrijevića	72	0,2	75	0,2	68	0,2
Bar	2 873	9,5	3 092	9,2	3 188	9,2
Berane	519	1,7	547	1,6	549	1,6
Bijelo Polje	1 092	3,6	1 172	3,5	1 190	3,4
Budva	3 562	11,8	4 541	13,4	5 271	15,2
Cetinje	713	2,3	747	2,2	741	2,1
Danilovgrad	536	1,8	581	1,7	593	1,7
Gusinje	24	0,1	30	0,1	29	0,1
Herceg Novi	2 321	7,7	2 467	7,3	2 551	7,3
Kolašin	225	0,7	230	0,7	229	0,7
Kotor	1 257	4,2	1 368	4,0	1 349	3,9
Mojkovac	150	0,5	159	0,5	151	0,4
Nikšić	1 868	6,2	1 990	5,9	1 878	5,4
Petnjica	20	0,1	27	0,1	27	0,1
Plav	107	0,3	113	0,3	111	0,3
Pljevlja	591	2,0	617	1,8	605	1,7
Plužine	33	0,1	34	0,1	31	0,1
Podgorica	11 220	37,1	12 556	37,1	12 565	36,2
Rožaje	583	1,9	609	1,8	610	1,8
Šavnik	38	0,1	39	0,1	35	0,1
Tivat	1 304	4,3	1 573	4,7	1 635	4,7
Tuzi	-	-	-	-	35	0,1
Ulcinj	1 042	3,4	1 101	3,3	1 134	3,3
Žabljak	136	0,4	144	0,4	132	0,4
Ukupno	30 286	100,0	33 812	100,0	34 707	100,0

Najveći broj poslovnih subjekata, posmatrajući 2019. godinu, zabilježen je u Podgorici i to 12 565, odnosno 36,2% od ukupnog broja poslovnih subjekata, zatim slijedi Budva sa 5 271, što predstavlja 15,2% od ukupnog broja i Bar sa 3 188 poslovnih subjekata, tj. sa 9,2% učešća u ukupnom broju. Prvi put su za 2019. godinu objavljeni podaci za novoformiranu opštinu Tuzi.

Grafik 1. Trend kretanja broja aktivnih poslovnih subjekata za odabrane opštine

2. STRUKTURA POSLOVNIH SUBJEKATA

Struktura poslovnih subjekata može se posmatrati po više osnova: po obliku svojine, po sektorima djelatnosti i po klasi veličine.

2.1. Po obliku svojine

Statistički Biznis registar koji je korišćen za ovu analizu prepoznaje tri oblika svojine, i to: privatnu, dva ili više oblika svojine - mješovitu svojinu i državnu svojinu. Po obliku svojine, od ukupnog broja poslovnih subjekata u Crnoj Gori, preko 99% je u privatnom vlasništvu. Isto stanje zabilježeno je i u prethodne dvije posmatrane godine.

Tabela 2. Podjela aktivnih poslovnih subjekata po obliku svojine

Šifra	Naziv	2017		2018		2019	
		Ukupno	u %	Ukupno	u %	Ukupno	u %
2	Privatna svojina	30 101	99,4	33 603	99,4	34 517	99,4
4	Dva ili više oblika svojine	57	0,2	57	0,2	55	0,2
5	Državna svojina	128	0,4	152	0,4	135	0,4
Ukupno		30 286	100,0	33 812	100,0	34 707	100,0

2.2. Po sektorima djelatnosti

Obuhvataju se poslovni subjekti koji su aktivni u sektorima djelatnosti, a u skladu sa Klasifikacijom djelatnosti KD 2010, koja u potpunosti korespondira Klasifikaciji djelatnosti NACE Rev.2 koja se koristi u zemljama EU:

Tabela 3. Podjela aktivnih poslovnih subjekata po sektorima djelatnosti u Crnoj Gori

Šifra	Naziv sektora	2017		2018		2019	
		Ukupno	u %	Ukupno	u %	Ukupno	u %
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	353	1,2	382	1,1	399	1,2
B	Vađenje ruda i kamena	69	0,2	79	0,2	82	0,2
C	Prerađivačka industrija	2 361	7,8	2 522	7,6	2 522	7,3
D	Snabdijevanje električnom energijom	114	0,4	124	0,4	113	0,3
E	Snabdijevanje vodom	118	0,4	123	0,4	116	0,3
F	Građevinarstvo	3 285	10,9	3 693	10,9	3 874	11,2
G	Trgovina na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala	9 880	32,6	10 627	31,4	10 602	30,6
H	Saobraćaj i skladištenje	1 462	4,8	1 625	4,8	1 632	4,7
I	Usluge pružanja smještaja i hrane	3 751	12,4	4 166	12,3	4 307	12,4
J	Informisanje i komunikacije	1 008	3,3	1 199	3,5	1 251	3,6
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	243	0,8	266	0,8	235	0,7
L	Poslovanje nekretninama	1 188	3,9	1 364	4,0	1 426	4,1
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	3 340	11,0	4 219	12,5	4 612	13,3
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1 496	4,9	1 699	5,0	1 771	5,1
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	77	0,3	78	0,2	79	0,2
P	Obrazovanje	90	0,3	106	0,3	113	0,3
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	86	0,3	92	0,3	79	0,2
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	482	1,6	535	1,6	530	1,5
S	Ostale uslužne djelatnosti	880	2,9	910	2,7	962	2,8
T	Djelatnost domaćinstva kao poslodavca	1	0,0	1	0,0	1	0,0
U	Djelatnost eksteritorijalnih organizacija i tijela	2	0,0	2	0,0	1	0,0
Ukupno		30 286	100,0	33 812	100,0	34 707	100,0

Upoređujući podatke iz 2019. godine sa podacima iz 2018. godine, u 2019. godini bilježi se porast u određenim sektorima djelatnosti. Do porasta broja poslovnih subjekata posmatrano po sektorima djelatnosti došlo je u sektoru "Građevinarstvo", u sektoru „Usluge pružanja smještaja i hrane”, kao i u sektoru "Stručne, naučne i tehničke djelatnosti".

2.3. Po klasi veličine

Za klasifikaciju poslovnih subjekata po veličini na osnovu ovog kriterijuma koristi se godišnji prosjek zaposlenosti, a ne zaposlenost na određeni datum, kao i ostvareni profit i raspoloživa aktiva na godišnjem nivou.

Podjela poslovnih subjekata po klasi veličine

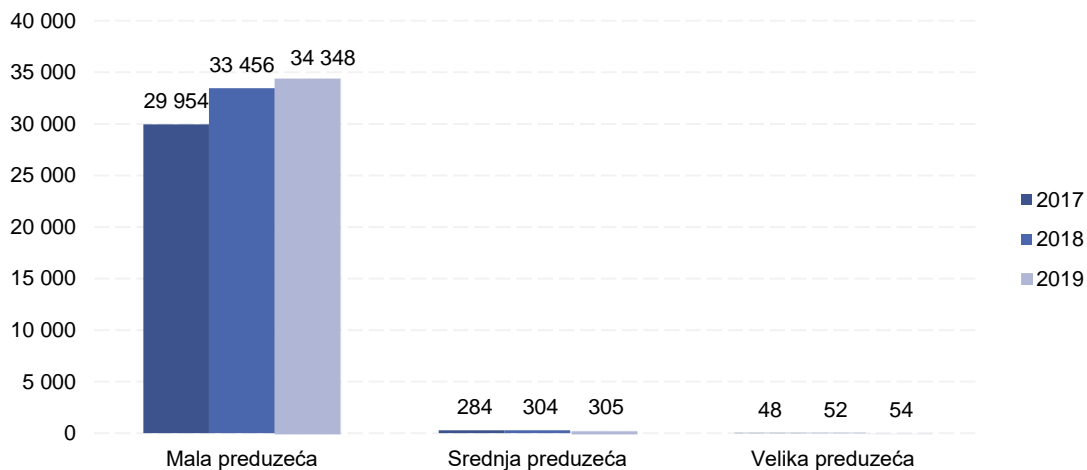
ASA	Oznaka	Zaposlenih	Promet (u EUR)	Aktiva (u EUR)
1	Mala preduzeća	< 50	< 8 000 000	< 4 000 000
2	Srednja preduzeća	> 50 < 250	> 8 000 000 < 40 000 000	> 4 000 000 < 20 000 000
3	Velika preduzeća	>250	> 40 000 000	> 20 000 000

Tabela 4. Podjela aktivnih poslovnih subjekata po klasi veličine u Crnoj Gori

Oznaka	2017		2018		2019	
	Ukupno	u %	Ukupno	u %	Ukupno	u %
Mala preduzeća	29 954	98,9	33 456	98,9	34 348	98,9
Srednja preduzeća	284	0,9	304	0,9	305	0,9
Velika preduzeća	48	0,2	52	0,2	54	0,2
Ukupno	30 286	100,0	33 812	100,0	34 707	100,0

U Tabeli 4. prikazan je broj malih, srednjih i velikih preduzeća u 2017. godini, 2018. godini i 2019. godini.

Grafik 2. Aktivni poslovni subjekti po klasi veličine

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA STATISTIČKOG BIZNIS REGISTRA (SBR-a)

Značaj i potrebe za Statističkim Biznis Registrom (SBR-om)

Uredbom Vlade Republike Crne Gore br. 02-164 koja je objavljena u Službenom listu br. 4/2001 stvoreni su uslovi za uvođenje Statističkog Biznis Registra u statistički sistem, a sve to u skladu sa potrebom za usklađivanjem statističkog sistema naše zemlje sa statističkim sistemima zemalja Evropske Unije, jer je SBR značajan segment u sistemu statističkih istraživanja (Da bi se postigao zadovoljavajući nivo dosljednosti i uporedivosti statistike neophodan je neki oblik standardizacije registara, zato je donešena Uredba savjeta o statističkim biznis registrima – EEC No 2186/93 od 22. jula 1993. god.).

Statistički biznis registar je pouzdan izvor podataka o populaciji i demografiji poslovnih subjekata. On služi kao okvir za uzimanje uzoraka za sva istraživanja poslovnih statistika u okviru nacionalnog statističkog sistema, obezbjeđuje bazu iz koje se uzimaju adresni podaci za slanje upitnika u statističkim istraživanjima, itd. Jedan takav registar se smatra sistemom koji pretvara podatke iz administrativnih izvora u podatke pogodne za statističku upotrebu. Značaj statističkog biznis registra je i u tome da je on ažuran dosije koji sadrži sve statističke jedinice koje su aktivne na teritoriji Crne Gore, koje ostvaruju prihode i koje posjeduju relevantne statističke i administrativne atribute.

Ciljevi SBR-a

Osnovni ciljevi postojanja SBR-a su da obuhvati što je više moguće od nacionalne ekonomske aktivnosti, da pomaže unaprijeđenju efikasnosti nacionalnog statističkog sistema i da služi kao osnovni izvor podataka za veliki broj statističkih istraživanja u okviru nacionalnog statističkog sistema.

Principi SBR-a

SBR u skladu sa postavljenim ciljevima projektovan je na utvrđenim osnovnim principima povjerljivosti, sveobuhvatnosti, ažurnosti i racionalnosti.

Predmet SBR-a

Predmet ovog registra su aktivni poslovni subjekti koji u posmatranoj godini obavljaju određenu djelatnost, imalju zaposlene radnike i ostvaruju određeni promet.

Jedinice koje se prate u okviru Statističkog biznis registra su :

- Pravna jedinica i
- Statističke jedinice: preduzeće, lokalna jedinica, jedinica prema vrsti djelatnosti i grupa preduzeća.

Pravna jedinica

Pravna jedinica, sama, ili u kombinaciji sa ostalim pravnim jedinicama predstavlja pravnu osnovu za jednu od najvažnijih statističkih jedinica, a to je preduzeće. Ona nije direktno statistička jedinica, ali izvršava potpuno ili djelimično proizvodnu aktivnost i upotrebljava se da bi se konstituisalo preduzeće.

Administrativni izvori obezbjeđuju informacije o nastanku i postojanju pravnih jedinica, dok se za statističke jedinice može reći da su to "vještačke" jedinice koje, iako često predstavljaju realne ekonomske strukture, ne odgovaraju uvijek u potpunosti poznatim pravnim ili administrativnim jedinicama.

Preduzeće

Preduzeće je: organizaciona jedinica koja se bavi proizvodnjom robe i usluga, a koja uživa određen stepen autonomije u donošenju odluka, naročito pri raspodjeli svojih tekućih resursa. Preduzeće obavlja jednu ili više aktivnosti na jednoj ili više lokacija. Odnos između preduzeća i pravne jedinice je uređen u skladu sa definicijom: preduzeće odgovara pravnoj jedinici ili (najmanjoj) kombinaciji pravnih jedinica.

Lokalna jedinica

Lokalna jedinica je preduzeće ili dio preduzeća (radionica, fabrika, magacin, kancelarija, rudnik ili depo itd.) koji je smješten na geografski određenoj lokaciji. Na tom ili iz tog mjesta ekonomsku djelatnost obavlja, osim određenih izuzetaka, jedan ili više radnika (koji mogu biti zaposleni i u nepotpunom radnom vremenu) za jedno isto preduzeće.

Prethodno znači da su ovim registrom obuhvaćene osim jedinica koje obavljaju privrednu djelatnost i jedinice koje ne obavljaju privrednu djelatnost, ali koje su neophodne zbog statističkih istraživanja čiji su predmet posmatranja.

Prilikom klasifikovanja ovih jedinica rukovodi se kriterijumima koji su definisani Uredbom EEC br. 696/93 i to :

- Pravni, računovodstveni ili organizacioni kriterijum;
- Geografski kriterijum;
- Kriterijum djelatnosti.

Izvori SBR-a

Izvori podataka za ažuriranje SBR-a podijeljeni su na eksterne i interne izvore. Eksterni izvori su administrativni izvori (Poreska Uprava, Centralna banka i poslovna i granska udruženja), dok su interni izvori statistička istraživanja koja se koriste za ažuriranje ovog registra, kao i za uporedne analize sa podacima iz administrativnih izvora.

Klasa veličine se određuje na osnovu tri kriterijuma i to:

- broja zaposlenih,
- ostvarenog prometa i
- aktive.

Pravna lica, u smislu Zakona o računovodstvu i reviziji ("Službeni list Crne Gore", br. 052/16 od 09.08.2016), razvrstavaju se na mala, srednja i velika, u zavisnosti od prosječnog broja zaposlenih, ukupnog prihoda na godišnjem nivou i ukupne aktive.

U srednja pravna lica razvrstavaju se pravna lica koja na dan sastavljanja finansijskih iskaza ispunjavaju dva od tri sljedeća kriterijuma:

- prosječan broj zaposlenih u poslovnoj godini je veći od 50, a manji od 250;
- ukupan prihod na godišnjem nivou je veći od 8.000.000,00€, a manji od 40.000.000,00 €;
- ukupna aktiva je veća od 4.000.000,00 €, a manja od 20.000.000,00 €;

Pravna lica čija su dva od tri kriterijuma niža od najnižih kriterijuma iz stava 2 člana 3 razvrstavaju se u mala pravna lica, a pravna lica čija su dva od tri kriterijuma viša od najviših kriterijuma iz stava 2 istog člana razvrstavaju se u velika pravna lica.

Izdaje Uprava za statistiku (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br.2, telefon (+382) 20 230-811, faks (+382) 20 230-814

Publikaciju pripremila:

mr Marijana POPOVIĆ-RONČEVIĆ

contact@monstat.org
